

Rövid segédlet solymászati hatósági ügyek intézéséhez

(összeállítva: 2015. április)

I. CITES

CITES – Wassingtoni Egyezmény

(*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora – Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről*), nemzetközi kormányközi egyezmény, amelyet azért hoztak létre, hogy a vad növények és állatok egyedeivel folytatott nemzetközi kereskedelem ne veszélyeztesse fennmaradásukat.

Az egyezmény hatálya alá közel 35 000 állat- és növényfaj tartozik, melyeket veszélyeztettségük alapján 3 függelékbe sorolták be (I, II, III).

CITES az EU-ban

tanácsi rendeletek szabályozzák, függelékek helyett A, B, C, D melléklet

○ EU bizonylat

„A” mellékletes fajok esetében az állat eredetét igazoló, a kereskedelmi tevékenységre feljogosító dokumentum.

Az „A” mellékletes fajok kereskedelme az EU-n belül csak EU bizonylattal történhet. Az EU bizonylatot a vásárlás/eladás során az új tulajdonosnak át kell adni.

EU bizonylat kiállítására két esetben lehet szükség:

- saját szaporulat értékesítési szándéka esetén.
- harmadik országból (nem EU tagállamból) behozott egyed értékesítési szándéka,
- az EU területén történő mozgás (pl. vadászat) esetén a jogszerű megszerzés igazolására.*

A kiállító hatóság az adott ország CITES Igazgatási Hatósága (Magyarországon a Földművelésügyi Minisztérium).

*A jogszerű megszerzés igazolásához vadon befogott madárhoz is kérhető EU bizonylat, amely ebben az esetben elidegenítési korlátozással kerül kiadásra.

○ kivitel, behozatal

Az EU területére behozni, onnan kivinni CITES hatály alá tartozó állatot csak érvényes, előzetesen megkért export + import engedéllyel lehet. Az eljáró hatóság a Földművelésügyi Minisztérium, illetve a harmadik ország CITES Igazgatási Hatósága.

CITES Magyarországon

A CITES hatálya alá tartozó állatfajok egyedeivel kapcsolatos kötelezettségeket a *veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelmét szabályozó nemzetközi és európai közösségi jogi aktusok végrehajtásának egyes szabályairól* szóló 292/2008. (XII. 10.) Korm. rendelet szabályozza

○ bejelentésköteles állatfaj

Magyarországon minden „A” mellékletes faj bejelentésköteles. „B” mellékletes fajok közül az emlős, madár, szárazföldi teknős fajok élő példányai bejelentéskötelesek.

Bejelentés köteles:

- a birtokban tartás
- megszerzés
- az ország területére történő behozatal
- az ország területéről történő kivitel
- elidegenítés (*az állat bizonylatát át kell adni az új tulajdonosnak*)
- elhullás (*az állat bizonylatát vissza kell küldeni*)
- megsemmisülés (*az állat bizonylatát vissza kell küldeni*)
- tartási helyének megváltoztatása
- megjelölés (*jogszabályban rögzített módon*)
- újrjelölés
- szaporulat (*tenyésztési napló vezetése kötelező*)

A bejelentést

- a) solymásmadár esetén a Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályához,
 - b) egyéb fokozottan védett állatfaj esetén a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi főosztályához, vagy
 - c) az a) és b) pont alá nem eső faj esetén a tartás helye szerint illetékes megyei kormányhivatalhoz
- kell megtenni.

A bejelentések a CITES nyilvántartásba kerülnek rögzítésre. A bejelentést 30 napon belül (**tehát utólag**) kell megtenni.

CITES solymászati vonatkozásban

Minden solymásmadár a tanácsi rendelet „A” mellékletébe tartozik, az egyéb jogszabályokon felül a CITES jogszabályok **IS** vonatkoznak rájuk.

Eltérések B mellékletes állatfajok tekintetében

A Magyarországon engedélyezett solymásmadarak mind az „A” mellékletbe tartoznak, azonban a solymások körében népszerű „B” mellékletbe tartozó hobbiállatok [szalagos álolyv – Harris' hawk (*Parabuteo unicinctus*), vörösfarkú ölyv (*Buteo jamaicensis*), stb.] vonatkozásában fontos kiemelni az eltéréseket:

- a bejelentéseket a tartás helye szerint illetékes megyei kormányhivatalhoz kell megtenni.
- EU bizonylat helyett az állat jogszerű megszerzését Magyarországon tenyésztői bizonylattal, vagy származási igazolással kell igazolni.
 - o Tenyésztői bizonylat a Magyarországon szaporított egyedekhez kerül kiállításra.
 - o Származási igazolás külföldről behozott egyedek részére, a jogszerű megszerzés igazolása esetén, a bejelentést követően kerül kiállítása.

A bizonylatokat a tartás helye szerint illetékes megyei kormányhivatal állítja ki.

Természetvédelmi engedély

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdése alapján a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges védett állatfaj

- b) egyedeinek gyűjtéséhez, befogásához, elejtéséhez, birtokban tartásához, idomításához;
- c) egyedeinek szaporításához;
- h) egyedének cseréjéhez, adásvételéhez;
- i) egyedének külföldre viteléhez, onnan történő behozatalához, az országon való átszállításához;

Solymásmadarak (mint védett, fokozottan védett állatfajok egyedei) esetében az engedélyezést országos hatáskörrel a Pest Megyei Kormányhivatal, Érdi Járási Hivatal (Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály) végzi.

Az engedély nélküliség jogszabálysértésnek (számos esetben bűncselekménynek) minősül, ezért a természetvédelmi engedélyt mindig **előzetesen** kell megkérni.

Az engedélyek mindig meghatározott időtartamig (maximum 5 évig) hatályosak, lejárata előtt új kérelmet kell benyújtani.

Az engedély egy hatósági dokumentum, mely a jogszabályokban foglaltakon felül számos esetben további kötelező érvényű feltételt ír elő.

Az engedélyek többek között feltételként tartalmazzák a CITES jogszabályokban előírt bejelentési kötelezettséget, melyet a cselekmény megvalósulásától számított 30 napon belül kell megtenni.

- **tartási engedély**

Az adott egyed tartására feljogosító engedély.

A solymásmadár tartására vonatkozó engedély az egyednek az országból az Európai Unió valamely tagállamába történő kivitelére és onnan 30 napon belüli visszaszállítására is jogosít, ha a szállítást a tartási engedély jogosultja személyesen végzi (az EU területén a jogszerű eredet igazolása EU bizonylattal történhet).

Amennyiben egy solymásmadár nem rendelkezik CITES bizonylattal, a tartási engedély CITES bizonylat is.

Természetes személy vadon élő állományból kivett héjából (*Accipiter gentilis*) és karvalyból (*Accipiter nisus*) egyidejűleg legfeljebb összesen 2 példány tartására jogosult.

- **hasznosítási engedély**

Az adott állat hasznosítására (a védelemben részesülő állatfaj egyedének - a bemutatás kivételével történő - bármilyen igénybevétele, amely az egyed élettevékenységét, túlélési vagy szaporodási esélyeit, fennmaradását befolyásolja) feljogosító engedély

- befogási engedély

Adott fajú és adott egyedszámú példány befogására feljogosító engedély. Solymászati célból kizárólag héja és karvaly befogása engedélyezhető. Az engedély feltétele, hogy a befogás után a madár olyan solymászhoz kerüljön, aki

annak tartására jogosult (max. 2 pld./fő, nincs rá vonatkozóan kizáró ok), és a befogott egyedre tartási engedélyt nyújt be az átadást követő 8 napon belül.

- **elidegenítési engedély** Adott egyed adott solymász részére történő elidegenítésére feljogosító engedély. Belföldi elidegenítés esetén a madár átadása kizárólag abban az esetben történhet meg, amennyiben a leendő tulajdonos az adott egyedre érvényes tartási engedélyét bemutatja az átadónak. Az elidegenítéssel egy időben az egyed CITES EU bizonylatát át kell adni.
- **külföldre viteli engedély** Adott egyed adott országba történő kivitelére jogosító engedély:
 - EU-s országba történő kivitel, pl. elidegenítés céljából
 - 30 napnál hosszabb EU-s tagállamban történő tartózkodás (a jogszerű eredet igazolása az EU területén EU bizonylattal történhet)
 - EU-n kívüli országba történő kivitel (ebben az esetben CITES export/import engedély beszerzése is szükséges)
- **behozatali engedély** adott egyed adott országból történő behozatalára jogosító engedély:
 - EU-s országból történő beszerzés,
 - 30 napnál hosszabb EU-s tagállamban történő tartózkodás után visszatérés,
 - EU-n kívüli országból történő behozatal (ebben az esetben CITES export engedély beszerzése is szükséges).
- **tenyésztési engedély** Az adott egyed tenyésztésbe vonására feljogosító engedély. A szaporulat tartására nem jogosít, 30 napon belül engedélyt kell benyújtani a szaporulat tartására vagy elidegenítésére vonatkozóan.
 - a solymásmadár tenyésztés feltétele 5 év solymásmadár-tartási gyakorlat
 - vadon befogott állat tenyésztése nem engedélyezhető
 - karvaly tenyésztése nem engedélyezhető
 - héja esetében kizárólag a törzsalak tenyésztése engedélyezhető
 - a szaporulatot a jogszabályokban meghatározott zárt gyűrűvel kell megjelölni.
- **bemutatósi engedély** Az adott egyed bemutatására feljogosító engedély. A kérelemben meg kell jelölni a bemutatás lehetséges helyszíneit és célját (csak közérdekből történhet).

elhullás, elvesztés

8 napon belül jelenteni kell a természetvédelmi hatóságnak, az állat CITES bizonylatának (amennyiben van) megküldésével együtt.

III. Egyéb fogalmak

mentési szállítás:

Védelemben részesülő gerinces faj sérült, beteg vagy egyéb ok miatt szabad életre alkalmatlan egyedének életmentés céljából történő és ahhoz szükséges mértékű birtokban tartása, gondozása, belföldi szállítása, amely az egyed mentőközpontba való eljuttatásáig tart.

Védelemben részesülő állatfaj egyedének mentési szállításáról **annak megkezdése előtt** a szállítás végzője - a megfelelő elhelyezés érdekében - tájékoztatja az egyed megtalálásának helye szerint illetékes természetvédelmi hatóságot. A természetvédelmi hatóság felvilágosítást ad arról a mentőközponttól, ahol az egyed elhelyezhető.

természetvédelmi hatósági ellenőrzés:

Természetvédelmi szempontból ellenőrzést végezhet:

- országos hatáskörében a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya,
- a területileg illetékes megyei kormányhivatal (illetve a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya országos hatáskörében)
- a nemzeti park igazgatóság
- a Földművelésügyi Minisztérium

(ezen felül a megyei kormányhivatal földművelésügyi igazgatósága mint vadászati hatóság, vadászati szempontból)

természetvédelmi bírság:

A természetvédelmi hatóság természetvédelmi bírságot szab ki a következő esetekben:

- **jogszabály** vagy **határozat előírásainak** megsértése,
- védett érték, terület jogellenes veszélyeztetése, károsítása, elpusztítása,
- védett természeti terület, továbbá barlang jogellenesen megváltoztatása, átalakítása, illetve azon vagy abban a védelem céljával össze nem egyeztethető tevékenység folytatása,
- a védett élő szervezet, életközösség élőhelyének, illetőleg élettevékenységének jelentős mértékű zavarása;
- a természetvédelmi hatóság **engedélyéhez, hozzájárulásához kötött tevékenység engedély, hozzájárulás nélkül vagy attól eltérően történő végzése.**

A jogszabályok a természetvédelmi hatóság részére nem biztosítanak mérlegelési jogkört, a hatóság a fentiek tudomására jutása esetén **köteles** bírságolási eljárást indítani.

A természetvédelmi bírságot kiszabhatja:

- a jegyző,
- országos hatáskörében a Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya,
- a területileg illetékes megyei kormányhivatal (illetve a Pest Megyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya országos hatáskörében)

állatvédelmi bírság:

Aki tevékenységével vagy mulasztásával az állatok védelmére, kíméletére vonatkozó jogszabály vagy hatósági határozat

előírását megsérti állatvédelmi bírságot köteles fizetni.
A bírságot kiszabhatja:

- a jegyző,
- a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatal,
- a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a fővárosi és megyei kormányhivatal

természetkárosítás:

A hatályos Büntető Törvénykönyv alapján bűncselekménynek minősül, ha

- a fokozottan védett élő szervezet egyedét,
- a védett élő szervezet egyedeit, amennyiben azok eszmei értéke eléri a legalacsonyabb, fokozottan védett fajra vonatkozó eszmei értéket (jelenleg 100 000 Ft),
- CITES A, B melléklet hatálya alá tartozó faj élő egyedét jogellenesen megszerzi, tartja, forgalomba hozza, az ország területére behozza, onnan kiviszi, azon átszállítja, azzal kereskedik, illetve azt károsítja vagy elpusztítja. Fenti cselekmények büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők.

az engedélykérelem mellékletei:

- egyed származását igazoló dokumentumok (CITES dokumentum, a szülőpár tenyésztési engedélye, vagy befogási engedély stb.),
- a nagykorúságot igazoló dokumentum másolata,
- a tartás helye szerinti ingatlan tulajdonosának nyilatkozata a tartáshoz való hozzájárulásról,
- solymászmadár vadászati célú tartása esetén az érvényes vadászjegy másolata,
- solymászmadár tenyésztési kérelem esetén a tartási gyakorlatot igazoló dokumentum (a tartási engedély másolata),
- a szaporulat elhelyezését biztosító szándéknyilatkozat,
- hatósági bizonyítvány arról, hogy az engedély kiadását kizáró ok a kérelmezővel szemben nem áll fenn

az engedélyezés további feltételi:

- az adott fajra vonatkozó, jogszabályban előírt tartási feltételek tartós biztosítása
- sikeres solymász természetvédelmi vizsga letétele
- *a vad védelméről, vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról* szóló 1996. évi LV. törvény szerinti solymász-vadász vizsga elméleti részének eredményes letétele
- a hatósági bizonyítvány által igazoltan nem fennálló kizáró okokon (büntetőjogi szabálysértési felelősség megállapítása tiltott állatviadal szervezése, állatkínzás, orrvadászat, orvhalászat, természetkárosítás esetében) kívül az elmúlt 3 évben természetvédelmi, illetve állatvédelmi bírsággal nem sújtották

egyedi jelölés:

- A fogságban született, illetve tenyésztett madarak esetén:
- Varratmentesen zárt, körkörösön folytonos, egyedileg megjelölt megszakítás vagy illesztés nélküli lábgyűrű vagy lábszalag (a továbbiakban: gyűrű), amelyet a felhelyezés után semmilyen módon nem változtattak meg.

- A gyűrűt a madár életének első napjaiban kell felhelyezni.
- A gyűrű olyan méretű, hogy nem lehet eltávolítani a madárról, ha a lába teljesen kifejlődött.
- Magyarországon tenyésztett madarak esetében a 11 karakterből álló zártgyűrű gyűrűszámának első 7 karaktere a tenyésztő nyilvántartási sorszáma, amelyből az első karakter az ország kódja (H), a következő 6 karakter az illetékes felügyelőség vagy az igazgatási hatóság által meghatározott szám. A gyűrűszám további 2 karaktere az előző karakterekre merőlegesen az évszámot jelöli, végül az utolsó 2 karakter a madár sorszáma, úgy, hogy két madár gyűrűszáma nem egyezhet meg
(Pl.: H 00 9999 01)
- Vadon befogott héja, karvaly esetében a jelölés a legtöbb esetben egyedileg számozott, nem módosítható **mikrocsip** transzponder, melyet kiegészíthet nyitott gyűrű **is**. (az egyesületi fészkekből szedési engedélyek esetén speciális számozással ellátott zárt gyűrű).